

Fyzikálny ústav SAV, Dúbravská cesta 9, 845 11 Bratislava

Havarijný plán pri úniku nebezpečných chemických faktorov

Názov a sídlo organizačnej jednotky: Fyzikálny ústav SAV, Dúbravská cesta 9, 845 11 Bratislava-Patrónka (budova Chemického ústavu, pavilón QUTE, technologická hala pri Elektrotechnickom ústave); detašované pracovisko FÚ SAV Vrbovská cesta 5051/110, 921 01 Piešťany

Autor havarijného plánu: RNDr. Anton Repko, PhD.

RNDr. Ján Košovský, CSc., metodik SAV pre ochranu práce a ŽP

Havarijný plán schválil dňa: 18.10.2017

Riaditeľ ústavu: RNDr. Stanislav Hlaváč, CSc.

A. Organizačné a technické opatrenia na zneškodnenie NChF

Pozn.: Uvedené opatrenia nepredpokladajú únik kvapalných NChF v objeme väčšom ako 20 litrov (objem bežného kanistra). Pri riziku úniku NChF presahujúcich tento objem je potrebné technické opatrenia doplniť o body uvedené vo vyhláske MŽP SR č. 100/2005 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o zaobchádzaní s nebezpečnými látkami.

Prvé bezodkladné opatrenia na zmiernenie následkov havárie **vykonávajú zamestnanci samostatne** alebo riadení vedúcim zamestnancom až do príchodu vedúceho zásahu.

Vznik požiaru chemických látok prítomní zamestnanci oznámia zamestnancovi riadiacemu práce s NChF, požiarnemu technikovi a vedúcemu požiarnej hliadky. Požiar sa snažia uhasiť dostupnými prostriedkami (voda, práškové, snehové hasiace prístroje, prekrytie namočenými tkaninami).

Vznik požiaru väčšieho rozsahu oznámia Ohlasovní požiarov (vrátnica budovy Chemického ústavu; pre detašované pracovisko v Piešťanoch – pani Zvončeková, druhé poschodie), vedúcemu Technického úseku a privolajú Hasičský a záchranný zbor.

Riadenie zásahu pri nehode väčšieho rozsahu vykonáva zamestnanec riadiaci práce s NChF a jeho neprítomnosti ďalší poverení zamestnanci (ďalej „vedúci zásahu“). Vedúci organizácie alebo vedúci zásahu informujú o zvýšenom riziku všetky prítomné osoby prostredníctvom signalizačného zariadenia, telefonicky alebo spojkami.

V zasiahnutom priestore dočasne pracujú iba poverení zamestnanci, ktorí boli určení vykonať asanáciu, opravy a iné nevyhnutné práce. Pred škodlivými účinkami uvoľnených NChF sa chránia osobnými ochrannými pracovnými prostriedkami (ochranný odev, vhodná ochranná obuv, rukavice, ochranný štít na tvár, ochrana dýchacích orgánov).

Prvú pomoc osobám poraneným alebo zasiahnutým NChF, ich transport do bezpečia, privolanie záchranej služby alebo prevoz do nemocnice zaisťujú zamestnanci vyšškolení v poskytovaní prvej pomoci alebo bezpečnostný technik.

Ostatní zamestnanci, ktorí sa na odstraňovaní havárie nezúčastňujú, prerušia alebo ukončia svoju prácu, opustia pracovisko a odoberú sa do bezpečia.

Postup pri zneškodňovaní a odstraňovaní NChF

Pri úniku plyných palív alebo rozliatí horľavých kvapalín:

- v miestnosti ihneď zhasnúť horiace plynové spotrebiče,

- zvonka vypnúť elektrický prúd,
- vyhlásiť zákaz vstupu nepovolaným osobám,
- hasiace prístroje pripraviť na použitie,
- zaistiť účinné vetranie, nie však dovnútra budovy.

Rozliata horľavá kvapalina sa nechá vsiaknuť do vhodného sorbentu. Použiť sa môže len sorbent, pri ktorom ani po jeho nasiaknutí horľavými kvapalinami nepríde k jeho samovznieteniu. Použiť možno piliny, textilnú tkaninu, z komerčných sorbentov Perlit, Vapex alebo Spilkleen.

Rozliate nepolárne rozpúšťadlá sa nesmú roztierať na podlahe alebo na podložke z plastických látok (nebezpečenstvo výboja statickej elektriny).

Rozliate kyseliny sa čiastočne nariedia vodou a zneutralizujú dostupným uhličitanom, napr. vápenatým alebo sodným. Pri nedostupnosti uhličitanov možno použiť aj hydroxidy. Kvapalný odpad sa podľa podmienok odčerpá alebo zachytí do vhodného sorbentu (viď vyššie). Pri malých množstvách sa môže rozliata kyselina po zriedení a neutralizácii zachytiť do tkaniny, napr. do handry, a vypláchať vo vode.

Pri rozsypaní tuhých chemických látok sa tieto opatrne pozberajú a zametú tak, aby sa prachové častice nerozptýlili do okolitého priestoru. Namiesto zametania možno rozsypanú látku pozberať pomocou provizórnej stierky (lopatka na upratovanie, rovný kus kartónu). Zvyšky látky sa zachytia na zvlhčenú papierovú vatú, tkaninu alebo iný sorbent.

Sorbent so zachytenými chemickými látkami sa uloží do vhodného plastového alebo kovového obalu. S použitým sorbentom sa podľa povahy chemickej látky nakladá ako s nebezpečným odpadom. Dočasne sa umiestni do skladu nebezpečného odpadu a ďalej odovzdá na zneškodnenie autorizovanej firme.

B. Hlásenie úniku nebezpečných chemických faktorov

B.1. Hlásenie v rámci organizácie

Zamestnanec, ktorý zistí únik NChF, alebo má podozrenie, že došlo k ich úniku, ohlási túto skutočnosť osobne alebo telefonicky svojmu nadriadenému alebo jeho zástupcovi a následne podľa závažnosti ďalším vedúcim zamestnancom uvedeným v tabuľke. Menovaní urýchlene dôjdu na miesto havárie.

Funkcia	Meno	Telefón	Pozn.
Riaditeľ organizácie	RNDr. Stanislav Hlaváč, CSc	59410 500	podľa závažnosti
Riadiaci práce s NChF	RNDr. Anton Repko, PhD.	59410 571	
Bezpečnostný technik	Ing. Štefan Lányi, DrSc.	59410 525	
Vedúci Technického úseku	Ing. Jana Kováčová	59410 578	
Ohlasovňa požiarov	vrátnica Chemického ústavu	59410 299	podľa závažnosti
Požiarový technik	Ing. Mário Nagy, HASTEX	0905 496 527	podľa závažnosti
Vedúci požiarnej hliadky	RNDr. Igor Maľko, CSc. – blok C Mgr. Peter Rapčan, PhD. – QUTE	59410 562 209 107 06	
Zástupca zamestn. pre BOZP	Ing. Jaroslav Rusnák, PhD.	59410 547	
Bezpečnostná služba objektu	hlavná vrátnica areálu SAV	59412 798	podľa závažnosti

B.2. Hlásenie mimo organizácie

Vedúci zamestnanec riadiaci práce s NChF a vedúci zamestnanec pre príslušné pracovisko ohlásia podľa závažnosti haváriu záchranným službám, orgánom životného prostredia a civilnej ochrany.

Záchranné služby, užitočné spojenia	Telefón (1.10.2017)	Pozn.
Záchranná zdravotná služba	155, 16 155, 112	
MUDr. D. Gajdošová , lekár v areáli SAV, Dúbravská cesta 9	02 5477 2559	
Národné toxikologické informačné centrum , UnivN BA, Limbová 5, 833 05 BA, www.ntic.sk, tic@healthnet.sk	02 5477 4166, 02 5465 2307, 0911 166 066	
Lekárska služba prvej pomoci , MED STAR s.r.o., Strečnianska 13, 85105 Bratislava-Petržalka	výjazdová: 02 63833130, 0901 701 000 ambulantná: 02 62250944	ordin.hod. 18 – 6 19 – 7
Regionálny úrad verejného zdravotníctva BA, www.ruvzba.sk	02 4333 8286, 0917 426 111	
Úrad verejného zdravotníctva SR, www.uvzs.sk	02 4928 4111	
Hlavná vrátnica areálu SAV na Patrónke, Dúbr. cesta 9, BA	02 5477 5722	
Hasičský a záchranný zbor	150, 112	
Polícia	158, 112	
Odbor krízového riadenia Okresného úradu BA	0961 046 324	
Odbor starostlivosti o životné prostredie Okres. úradu BA	0961 046 602	